شێوەیەك دەستدەخاتە ناو تایبەتیترین پەیوەندییەكانی مرۆڤ و بەتایبەتیش ژیانی هەستەوەرانەی گەنجەكانمانەوە. ئێمە لەو گفتوگۆیەدا هەوڵدەدەین ئاماژە بە هەندێ كەلێن و قوژبنی ئەم كێشەیە بكەین و ئەو هێز و لایەنە كۆمەڵایەتی و كولتوورییانە دەستنیشان بكەین كە بەبەڵگەی جیاواز، ڕەوایەتی دەدەنە دەستێوەردانی خۆیان بۆ ناو پەیوەندییە سۆزگەرابییەكانی نێوان تاكەكان و لەو ڕێگەیەشەوە نۆرمەكانی خۆیان لەو پەیوەندییەدا بەرهەم دەهێننەوە و جڵەوی دەكەن و وزە شۆڕشگێڕانەكەی خۆشەویستی بەپاساوی پاراستنی داب و دەستوورەكان لاواز دەكەن. لە كۆتاییدا دەمەوێ بڵێم: قسەكردن لەبارەی پەیوەندیی هەستەوەرانە و خۆشەویستی، هەردەم خۆی لەبەردەم چەندین پرسیاری بێوەڵام و كێشەی گەورەدا دەبینێتەوە. خۆشەویستی چ وەك پەیوەندی و چ وەك ئەو گۆڕانە دەروونی، جەستەیی و ڕۆحییەی لە مرۆڤدا ڕوودەدات، دۆخێكی تایبەتە بە تاكەكەس و بەشێكە لە ژیانی تاكەكەس. بۆیە ناتوانین شتێكی ئەوتۆی لەسەر بڵێین، چونكە ئەو كاتەی دەكەوینە ئاخاوتن لەو بارەیەوە خۆشەویستی لە واقیعێكی ئەزموونكراوەوە دێتە ناو چوارچێوەیەكی زمانییەوە كە بێتواناییە لە وەسفكردنی ئەوەی ئەزموونمانكردووە. بۆیە هەر كەسێ كە بیروڕای خۆی سەبارەت بە خۆشەویستی دەردەبڕێ، ئەزموونی هەستەوەری خۆی دەگێڕێتەوە و ئەمەش شتێ نییە بتوانین بەهۆی ئەزموونی هەستەوەرانەی كەسانی ترەوە پەسەندی بكەین، یاخود ڕەتی بكەینەوە و بەدرۆی بخەینەوە[١]. سەبارەت بەم بەرهەمەش پێویستە بڵێم، نە هیچ بانگەشەیەكی ڕەهای لەپشتەوەیەوە و نە هەڵگری

[١] خوزه اورتگای گاست: دربارهء عشق. ت: دكتر سید مهدی ثریا، نشر جوانه رشد، تهران، ١٣٨٠، ل: ١٩١.

هیچ بیروڕایەكی نەگۆڕە لەسەر پەیوەندی و ئەزموونێك، كە بە پلەی یەكەم ئەزموونێكی تایبەتی هەر تاكەكەسێكە. ئەگەر خاڵێكی گرنگ لەم قسانەدا هەبێت، ئەوەیە كە ببێتە هاندەرێك بۆ ئەوەی هەریەكەمان بەشێوەیەكی ڕاشكاوانەتر ببینە گێڕەرەوەی ئەو ئەزموونە تایبەتیەی خۆمان و گوتاری تایبەت بەخۆمان لەسەر خۆشەویستی بەرهەم بهێنین، كە بێگومان ئەمەش پەیوەندییەكی نزیكی هەیە بە پرۆسەی دروستبوونی تاكایەتی و پانتاییەك بۆ خود لەناو كۆمەڵگایەكدا كە بەردەوام ئیشدەكات لەسەر بێحورمەتكردن و سەركوتكردنی خودی ئەندامەكانی. پاشكۆی دووەمی كۆتایی ئەم كتێبەش گفتوگۆیەكی بچكۆلەیە تیایدا وەڵامی هەندێ پرسیارم داوەتەوە كە پەیوەستن بە دیاردەی دەستبۆبردن و نقووڕچگرتن، بەڵام ئەوەش خراوەتە ڕوو كە ئەم دیاردەیە بەتاڵاییەكی دیكەی ژیانی هەستەوەریمان لە كۆمەڵگای كوردیدا بۆ ئاشكرا دەكات و بوارێكە نێرسالاری بەهۆیەوە بوونی خۆی بەیادی هەموومان دەهێنێتەوە.

ئەگەرچی ئەم كتێبە بەرهەمێكی سەربەخۆیە و لە ڕۆژگارێكی پڕ لە ئازار و نەخۆشیدا و لەو كاتانەدا كە دەبوو پشوو بدەم و لەسەر كورسی و بەدیار كۆمپیوتەرەوە دانەنیشم، بە دزیی ئەو هاورێ و كەسوكارانەی چاودێرییان دەكردم، كارم لەسەر كردووە، بەڵام دەشێت وەك سەرەتایەك بۆ كتێبێكی بەرفراوانتر تەماشای بكرێ، كە تەرخانیدەكەم بۆ ئەزموونێكی تایبەتی خۆشەویستی و لەوێدا لێدەگەڕێم خۆشەویستی بە زمانی خۆی و بە ئازادی خۆی سەبارەت بە ئەزموونی خۆی بدوێ.

ڕێبوار س.

هەولێر ٢٠٠٤/٦/١٨

بەشی یەکەم

خوێندنەوەی کۆمەڵناسیانەی

پەیوەندیی خۆشەویستی

پێناسەیەك:

کۆمەڵناسی وەك دیسپلینێکی سەربەخۆ، زانستێکی نوێیە و لە میانەی سەدەی نۆزدەهەمدا، وەك بەرهەمێکی ئەو گۆڕانکاریانەی لە کۆمەڵگای مۆدێرنی پیشەسازیی سەرمایەداری لە ئەوروپا و ئەمەریکای باکوور هاتنە ئاراوە، سەریهەڵدا[٢]. خۆشەویستیش وەك پەیوەندی و دەرکەوتەیەکی کۆمەڵایەتی کە تیایدا هەستەکان چالاك دەبن، دیاردەیەکی کۆن و لەمێژینەیە. ئەوە ڕاستە کە لەبەستێنی توێژینەوە ئەکادیمیەکاندا کۆمەڵناسییەکی دانپیانراو و خاوەن بنەمامان نییە بە ناوی ***کۆمەڵناسیی خۆشەویستی***، بەلام کۆمەڵناسەکان لە میانەی توێژینەوەیان لە دیاردە کۆمەڵایەتییەکان و خێزان، وەك کۆنترین دامەزراوەیەکی کۆمەڵایەتی، لە خۆشەویستی و ژیانی هاوسەرداری و

٢ Heine Andersen (red.): **Sociologi- en grundbog til et fag**. Hans Reitzels Forlag, Kobenhavn, ١٩٩٨,s. ١٣.

جۆرەکانیان کۆڵیوەتەوە[٣]. لەگەڵ ئەوەشدا خۆشەویستی و پەیوەندیی ئەڤیندارانە، وەك بابەتێکی سەربەخۆ کە تیایدا ژیانی هەستەوەرانەی تاکەکەس دەخرێتە بەر باس، لە زانستی کۆمەڵناسیدا کایەیەکی تازەیە. هەموو کۆمەڵناسەکانیش هەمیشە بوونی ئەم پەیوەندییە تایبەتییە نابەستنەوە بە ژیانی خێزانییەوە و پەیوەندیی خۆشەویستی، کە لەسەر بنەمای سۆز و هەڵبژاردنی تاکەکەسەوە ڕاوەستاوە، لەبەر تیشکی پەیوەندییەکانی خزمایەتی و خوێن و بنەماڵەدا هەڵناسەنگێنن، کە تاك تیایاندا ناچار دەکرێت خۆی لەگەڵ گرووپدا بگونجێنێ و حەز و هەستەوەریی خۆی بەپێی چاوەڕوانییەکانی گرووپ، سەرکوت بکا.. واتە بەپێویست خێزان ئەو تەنیا پانتاییە نییە کە خۆشەویستی بەرهەم دەهێنێ و بۆی هەیە خۆشەویستی لە دەرەوەی ژیانی جووتەکی ژن و مێردایەتیدا ڕوو بدات، کە ژیانێکە، بەپێی جیاوازیی کولتووریی کۆمەڵگاکان، تەنیا لە چوارچێوەی فۆرمێکی خێزانیدا مەیسەر دەبێت. کەواتە دەکرێ بەدەر لە کۆمەڵناسیی خێزان و کۆمەڵناسیی خزمایەتی و کۆمەڵناسیی گرووپ و چینەکان، باس لە خوێندنەوەی کۆمەڵناسیانەی خۆشەویستیش بکەین. ئەمەش لە چوارچێوەی پێناسەیەکی تایبەتدا بۆ ئەو خوێندنەوەیە کە دەیەوێت گرنگییەکی تایبەت بدات بە توێژینەوە لەبارەی فۆرمێکی پەیوەندی (خۆشەویستی)، کە هیچ نەبێت لەساتەوەختی یەکەمی دروستبوونی خۆیدا، لەدەرەوەی دەسەلاتی دامەزراوە و چوارچێوەی پەیوەندییە خێزانی و گرووپی و چینایەتیەکانەوە سەرهەڵدەدات. ئێمە پێویستیمان بە خوێندنەوەیەکی

٣ بڕوانە منوچهر محسنی: **دەروازەکانی کۆمەڵناسی**. وەرگێڕانی ڕێبوار سیوەیلی و ئەوانی دیکە، دەزگای چاپ و بلاوکردنەوەی موکریانی، هەولێر، ٢٠٠٢، بەشی سێزدەیەم، ل: ٣٧٨ و بەرەو دوا.

تایبەتی کۆمەڵناسیانەی پەیوەندی خۆشەویستی هەیە، چونکە لەسەرێکەوە پەیوەندی خۆشەویستی و ژیانی هەستەوەری بەردەوام بەشێ بووە لە کۆمەڵناسیی خێزان و لەسەرێکی تریشەوە ئەم پەیوەندییە مەرج نییە هەمیشە لە ناو خێزاندا بەرجەستە ببێت. بۆیە پێشبینی ئەوە دەکرێ کە لەپاشەڕۆژدا و لەگەڵ گۆڕانی جۆرەکانی خێزان و فۆرمەکانی خۆشەویستیدا، ئەم بابەتە سەربەخۆیی خۆی لە کۆمەڵناسی خیزان ڕابگەیەنێت و ببێتە خاوەن دیسپلین و سیستەمی زاراوەیی خۆی. من لێرەدا هەوڵدەدەم ئاماژە بەو خاڵانە بکەم کە دەشێت ڕاستی ئەم بۆچوونە بسەلمێنن.

دەستەواژەی ***خوێندنەوەی کۆمەڵناسیانەی پەیوەندیی خۆشەویستی*** لەم کتێبەدا، دەلالەت لەو ڕوانگەیە دەکات و لەو جۆرەی پەیوەندیی نێوان دوو مرۆڤ دەکۆڵێتەوە، کە تیایدا بنەمای پەیوەندییەکە سۆزگۆڕینەوەیە نەك هیچ بنەمایەکی تر. لە ڕوانگەی خوێندنەوەی کۆمەڵناسیانەی خۆشەویستی و توێژینەوە لە ژیانی هەستەوەرییەوە ، وێڕای پەیوەندییەکانی دەسەڵات، پەیمانی کۆمەڵایەتی و ژیانی هاوبەش، دەکرێ هۆکارە سۆزگەراکانیش ببنە هۆی دروستبوونی پەیوەندیی کۆمەڵایەتی[٤]. بەم مانایەش ***خوێندنەوەی کۆمەڵناسیانەی خۆشەویستی، دەکرێ وەك ئەو تێڕوانینە کۆمەڵناسانەیە تەماشا بکرێ کە لە دواڕۆژدا دەبێتە لقێکی زانستیی سەربەخۆ و بەپێی دیسپلینی تایبەتیی خۆی، سۆزگۆڕینەوەی نێوان دوو تاکەکەس دەکاتە چەقی توێژینەوەکانی و لەو کاریگەری و ئاکامانە ڕادەمێنێ و دەیانبەستێ بە هەلومەرجە***

٤ ژان فرنسوا دورتیه: **علوم انسانی: گسترەشناخت ها**. ترجمه: م.کتبی، ج. رفیع فر و ناصر فکوهی. نشر نی، تهران ١٣٨٢، ل: ٢٦٧–٢٦٨.

گشتییەکانی ژیانی کۆمەڵایەتی تاکەکانەوە، کە ڕۆڵیان هەبووە لە بەدیارکەوتن، گەشەکردن، سەرکوتکردن و چەپاندنی سۆز و ژیانی هەستەوەریی مرۆڤدا. بۆیە خوێندنەوەیەکی لەو جۆرە، باس لە سیستەم و دامەزراوە کۆمەڵایەتییەکان ، وەکئەوەی کە هەن، ناکات، بەڵکو لەوێدا ئەو سیستەم و دامەزراوانە بۆ ئەم ڕوانگە کۆمەڵناسانەیە بایەخیان هەیە، کە تیایاندا شێوازەکانی چەپاندنی ژیانی هەستەوەرانە ئەنجام دەدرێن و ئەو میکانیزمانە ئاشکرا دەکات کە بەهۆیانەوە تاکەکەس ناچار دەکرێت لە پێناوی ڕەچاوکردنی نۆرمەکان و مانەوەی لەناو دامەزراوەیەکی تایبەتدا، ڕێنومایییەکانی ئەو دامەزراوەیە بۆ ئاراستەکردنی هەستەکانی خۆی ڕەچاو بکات و بەمەش دەست لە ئاراستەکردنی ئازادانەی هەست و حەزە تایبەتییەکانی خۆی هەڵبگرێ.

بە دیوێکی تردا، خوێندنەوەی کۆمەڵناسیانەی پەیوەندیی خۆشەویستی ***توێژینەوەیەکی ڕەخنەگرانەیە لە ژیانی سۆزدارانەی مرۆڤ بەو جۆرەی کە ئەو ژیانە لە کۆمەڵگادا سنووردار کراوە و ڕێگری لەبەردەمدا دروستکراوە***. ئەمە جگە لەوەی ڕوانگەیەکە دەیەوێت مانای سۆسیۆلۆژیانەی ئەو ڕەفتار و ئەتوارانە لێکبداتەوە، کە ئەنجامی هەستکردن و سۆزگۆڕینەوەی مرۆڤن لە میانەی ئەزموونەکانی ژیانی خۆیدا. ئەم ڕوانگەیە بۆی هەیە بەشێك بێت لە جۆرێکی دیکەی توێژینەوەی زانستی، کە دەچێتە خانەی ***وردە کۆمەڵناسییەوە*** و توێژینەوە سەبارەت بە ڕۆڵ و گرنگیی هەستەکانی مرۆڤ لە ژیانی کۆمەڵایەتیانەی خۆیدا و بەو جۆرەی کە هەستەکان دەبنە سەرچاوەی ڕەفتار و چالاکییەکانی مرۆڤ، ئەنجام دەدات. بۆیە یەکێکی تر لە بوارەکانی خوێندنەوەی کۆمەڵناسیانەی خۆشەویستی بریتییە لە توێژینەوە لە چۆنیەتی پەیوەندی و کاریگەریی هەموو بوارەکانی

کارکـــردن، ئەرکـــە دەزگایـــی و دامەزراوەیـــیەکان و پەیوەندیـــیە کۆمەڵایەتیـیەکان بۆ سـەر ژیانی هەسـتەوەریی تاکەکـەس. ئەمەش بەو نیازەی یارمەتـی و پێشنیاری بەسوود پێشکەش بەو بوارانەی کارکردن، دەزگـا و دامـەزراوە جۆربەجۆرەکانـی کـۆمەڵگا بکـات کـە تـاك تـیایاندا داینەمۆی چالاکی و ڕاپەڕاندنی کارەکانی ڕۆژانەیانە. چونکە ئەگەر دەزگا و دامـەزراوە کۆمەڵایەتیـیەکان لـە ڕێنومایـی و ئەرکەکانـی خـۆیاندا، لـە پەیوەندییـان بـە کارمەنـد و ئەندامانـی خـۆیانەوە، ڕەچـاوی ژیانـی هەستەوەرانە و سۆزگەرایانەی تاکـەکان نەکەن و تێگەیشتیان نەبێت بۆ ڕۆڵـی سـۆزی مـرۆڤ ، ئـەوە لـە بـواری کـاری ڕۆژانـە و پەیوەندیـیە ڕۆژانەییـەکاندا گەلـێك ئاڵـۆزی و کێشە دێنە پێشەوە کە تێگەیشتن لێیان ئاسـان نابێت، چونکە پەیوەندییان هەیە بە بەشێك لە ژیانی مرۆڤەوە کە "***بێدەنگەی لێکراوە***". ئەوەی لە بواری ژیانی کۆمەڵایەتیدا بێدەنگەی لێدەکرێت و لەو ڕێگەیەشەوە بەپەراوێز دەکرێت، بابەتی سەرەکیی وردەکۆمەڵناسییە و پەیوەندیی خۆشەویستی و ژیانی هەستەوەریش وەك دوو بابەتی بێدەنگکراو و بەپەراوێزکراو لە کۆمەڵگادا، بابەتی هەرە سەرەکیی ئەو جۆرەن لە توێژینەوە کە ئێمە بە **خوێندنەوەی کۆمەڵناسیانەی پەیوەندیی خۆشەویستی** ناوی دەبەین.

جیاوازیی خوێندنەوەی کۆمەڵناسانە و هەندێ بواری دی بۆ پەیوەندیی خۆشەویستی:

پڕۆژەی سەرەکی خوێندنەوەی کۆمەڵناسیانەی پەیوەندیی خۆشەویستی ئەوەیە کە خۆشەویستی بکاتە چەقی توێژینەوەی خۆی وەکئەوەی کە

ئەم خۆشەویستیە بەدیهێنەر و دروستکەری پەیوەندییە لە نێوان دوو کەسدا بەهۆی گۆڕینەوەی هەستەکان و سۆز و ئەڤینەوە. بەڵام ئەوەی کە هەستەکان لەلای تاکەکەس چۆن کار دەکەن، مرۆڤ چۆن خۆشەویستی و ئەڤین دەکات و ئەو گۆڕانە دەروونی و جەستەیی و ئۆرگانیانە چین، کە لە کاتی خۆشەویستیکردندا ڕوو دەدەن، ئەمە بابەتی دەروونناسیی خۆشەویستین، نەك خوێندنەوەی کۆمەڵناسیانەی خۆشەویستی٥. لێرەوە پڕۆژەی دەروونناسیی خۆشەویستی لە ڕوانگەی کۆمەڵناسیانە بۆ خۆشەویستی جیا دەبێتەوە، چونکە لە دەروونناسیی خۆشەویستیدا، بابەتی توێژینەوە بریتییە لە توێژینەوە لە خۆشەویستی وەك ئەوەی لەلای تاك بەرجەستە دەبێت و تیایدا گرنگیی دەدرێت بە پێویستیی تاك بە خۆشەویستی و خۆشەویستبوون، بە جۆرەکانی خۆشەویستی، بە شێوەی گۆڕانی هەستەکان و کاریگەریی ئەمانە لەسەر ژیانی تاك خۆی. لەکاتێکدا لە خوێندنەوەیەکی کۆمەڵناسیانەی خۆشەویستیدا، خۆشەویستی لەوێوە گرنگیی وەردەگرێ کە ئەو خۆشەویستیە ئاراستەکراو بێت بەرەو تاکەکەسێکی تر و بووبێتە

---

[5] سەبارەت بەم بابەتە لە ڕوانگەی دەروونناسییەوە، بڕوانە ئەم سەرچاوانە:

ـ اسکات پك: **هنر عاشقی**، بحثی در روانشناسی عشق، ارزشهای سنتی و تعالی روحی، ت: زهرا ادهمی، نشر دایره، تهران ١٣٨١.

ـ دکتلر جون بوریسنکو: **درس عشق**، برگردان: توراندخت تمدن (مالکی)، نشر البرز، تهران ١٣٧٥.

ـ جرالد جمپالسکی و دایان سیرنسیونە: **فقط عشق**، ت: فریبا مقدم، انتشارات حمیدا، تهران ١٣٧٨.

پەیوەندی سۆزدارانە لەبواری کۆمەڵایەتیدا. لەگەڵ ئەوەشدا، بەبێ تێگەیشتن لە خۆشەویستی وەکئەوەی وزەیەکی تاکەکەسییە، خوێندنەوەی کۆمەڵناسیانەی خۆشەویستی ناتوانێت باس لە خۆشەویستی وەک پەیوەندییەک بکات، چونکە دواجار ئەوەی لایەنە پێکهێنەرەکانی ئەم پەیوەندییە پێکدەهێنێت، هەر تاکەکەسەکان خۆیانن. بۆیە دەتوانین بڵێین: تێگەیشتنی دەروونناسیانە لە وزەی خۆشەویستی لەلای تاکەکەس، پێشمەرجە بۆ تێگەیشتنێکی کۆمەڵناسیانە لە پەیوەندیی خۆشەویستی کە بەگەڕخەری ئەو وزەیەیە لە بواری کۆمەڵایەتی و لە پەیوەندی نێوان تاکەکەسەکاندا.

خوێندنەوەی کۆمەڵناسیانەی خۆشەویستی پەیوەندییەکی نزیکیشی هەیە بە بواری مێژوو و مرۆڤناسییەوە. چونکە بۆ تێگەیشتن لە خۆشەویستی وەک پەیوەندی، پێویستیمان بە تێگەیشتنێکی تایبەت هەیە لە مرۆڤ وەک بوونەوەرێکی پەیوەندیی دروستکەر (Homo Comunicative) و وەک بوونەوەرێک کە ناتوانێت لەدەرەوەی پەیوەندییەوە بژی. بەشێک لە مێژووی پەرەسەندنی مرۆڤ، بەدیوێکی تردا بریتیە لە هەوڵدانەکانی مرۆڤ بۆ ئەوەی لە ژیانێکی دابڕاوی تەنیاوە بچێتە ناو ژیانێکی دڵنیاترەوە لەگەڵ و لە کەنار مرۆڤەکانی تردا. لێرەدایە کە زانستی مرۆڤناسیی دەتوانێت پشتگیرییەکی باش بێت بۆ هەر خوێندنەوەیەکی کۆمەڵناسیانەی خۆشەویستی، ئەمەش لەو ڕوانگەیەوە کە مرۆڤ بوونەوەرێکە ژیانی خۆی لە پەیوەندیدا ئەزموون دەکات و پەیوەندیی دۆخێکی پێویستە بۆ دروستبوونی تەندروستانەی مرۆڤ.

لەلایەکی ترەوە، خوێندنەوەی کۆمەڵناسیانەی خۆشەویستی پێویستییەکی زۆری هەیە بە بواری مێژوو، بەو پێیەی خۆشەویستی وەک پەیوەندی لە نێوان تاکەکاندا، خاوەنی سیمای بگۆڕی مێژوویی خۆیەتی و خاوەنی مێژوویەکی سەربەخۆیە. بەڵام ئەم پێویستییە هەر لەوێوە سەرچاوە ناگرێت کە مێژوو تەنیا گێڕەرەوەی بەسەرهاتەکانی خۆشەویستی و ئەو گۆڕانانەیە کە بەسەر جۆر و فۆرمەکانی خۆشەویستیکردن لە کولتووره جیاوازەکان و قۆناغە جۆربەجۆرەکاندا هاتوون و عەمبارێکە بۆ پاراستن و تۆمارکردنی ئەو ڕووداوانەی کە دەکرێ بە ڕووداوی سۆزگەرایانە ناویان ببەین. بەڵکو پێویستیی خوێندنەوەیەکی کۆمەڵناسیانە بۆ خۆشەویستی، بە مێژوو، لەوێوەیە کە هەندێ ئاراستە و ڕێبازی مێژوویی، گرنگیی تایبەت دەدەن بە توێژینەوە لەو بوارانەدا کە خۆشەویستی تیایاندا وەک جۆرێ لە پەیوەندیی بەرجەستە دەبێت. لێرەوە خوێندنەوەی کۆمەڵناسیانەی خۆشەویستی سوودێکی زۆر دەبینێ لەو ئەنجامانەی کە زانستی مێژوو لە بواری توێژینەوەیدا لەسەر ئایدیا (مێژووی ئایدیاکان)، زەینییەتەکان (مێژووی مێنتاڵیتە و میزاجی مرۆڤ)، شێوازەکانی ژیان (مێژووی ژیانی کۆمەڵایەتی) وەک مێژووی شێوازی خواردن، جل و بەرگ و مۆد، ژیانی لۆکسی و بەکارهێنانی ئێکسسوارەکانی پەیوەندیی خۆشەویستی، بەدەستیان دەهێنێ. ئەمە جگە لەوەی مێژووی بەکارهێنانی عەترەکان و کاریگەریی بۆن لەسەر مرۆڤ، مێژووی گوڵەکان وەک سیمبولی خۆشەویستی، مێژووی بەکارهێنانی سابوون و دەستەسڕەکان وەک بەشێ لە دیاری و یادگار، مێژووی نامەگۆڕینەوەی ئەڤینداران وەک دەقە پیرۆزەکانی خۆشەویستی، مێژووی شانە و ئاوێنە و کل و کلچێوک و ڕاسپاردەی بن بەرد و پەنا و پاسارەکان وەک نیشانەکانی ئەڤینداری، هەموویان یارمەتیی توێژینەوە و تێگەیشتن لەو پەیوەندییە دەدەن کە